

József Attila Kör Irodalmi Egyesület

Szakmai és pénzügyi beszámoló 2015

I. Bevezetés

Az alábbiakban a JAK éves beszámolóját olvashatják. A beszámolót nagyobb tematikus fejezetekre osztottam a könnyebb áttekintés végett. Külön található meg benne a hazai és nemzetközi programokról szóló összefoglalók, a könyvkiadás rövid szemlézése, valamint a JAK pénzügyi helyzetét áttekintő részek. Több esetben hiperlink formájában beszámolókat is csatoltam. A beszámoló megalkotásakor a programfelelősök korábbi szakmai beszámolóira is támaszkodtam, köszönettel tartozom az év közben nyújtott segítségüknek. Attól tartok, az összefoglaló így sem teljes, kimaradnak például az olyan pozitív eredmények, mint a szakmai díjak felsorolása, holott a JAK tagjai ebben az évben is több elismerésben részesültek, illetve alighanem időzavar következtében sok kisebb program fennakadhatott az emlékezet szűrőjén.

Általános áttekintésként – a JAK jelenlegi programjait elsősorban a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) pályázataiból finanszíroztuk, a nemzetközi Solitude-program esetében az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) támogatására építettünk, a könyvek esetében ehhez volt, hogy más forrást is sikerült bevonnunk. Ezeket külön nem jeleztem. További megjegyzések, észrevételek a JAK pénzügyi helyzetéről szóló részekben találhatóak.

II. Hazai programok

1. A JAK nagy hagyománnyal rendelkező programjai

1.1. 27. JAK-tábor

A JAK hagyományos irodalmi táborát 2015 augusztusának végén 27. alkalommal rendeztük meg, ezúttal újra a szigligeti Alkotóházban. A JAK 5 napos rendezvénye továbbra is szakmai beszélgetéseknek, vitáknak, szemináriumoknak, felolvasásoknak, előadásoknak, és társművészeti rendezvényeknek ad helyszínt, ahol nemcsak egymást ismerhetik meg a fiatal írók, hiszen a rendezvény hidat teremt az írónemzedékek között, mivel számos idősebb, ismertebb alkotó is részt vesz a táborban. Jelentőségét mi sem mutatja jobban, hogy az utóbbi években indult írotáborok számára egyértelmű mintát, követendő utat jelentett (l. FISZ-tábor, a szekszárdi Szabadiskola). Az idei évben néhány szerkezeti változás mellett örömmel vettük tudomásul, hogy a látogatók hangsúlyos része olyan 20 év körüli fiatal volt, akinek ez volt az első tábor.

A 27. JAK-táborban folytattuk a tavalyi év során megkezdett, a rendszerváltást, különösen annak nemzedéki aspektusait, a kulturális emlékezetben, valamint a fiatalabb generációk életében, mindennapjaiban játszott szerepét feldolgozó workshopot. A 1989-es dátum a

szervezet életében is kiemelten fontos, és sok szállal fonódik bele, hiszen ebben az évben válhatott a FIJAK önálló egyesületté JAK néven, továbbá ebben az évben tartottuk első táborunkat is. A projekt kapcsán számos nemzetközi szereplésünk volt. Idén vendégünk volt Száz Pál (Irodalmi Szemle, Felvidék), Fekete I. Alfonz (Híd Kör, Vajdaság), Vitomirka Trebovac (Szerbia). Az előadásokat László Szabolcs, Lichter Péter, Gerevich András és Tóth Kinga vezette, a koordinátor pedig Czinki Ferenc volt. Az idei *Re:Verse* osztrák–magyar fordítói műhelyeken Isabella Breier, Julia Lajta-Novak és Maria Seisenbacher költők, valamint Bartók Imre, Fenyvesi Orsolya és Mezei Gábor vettek részt. Az együttműködésből számos publikáció született (pl. a KULTer oldalán). A tábor egyik kiemelt pontjaként az EMMI támogatásával az idén 10 éves német–magyar Solitude-csereprogram és a 25 éves Akademie Schloss Solitude tiszteletére könyvbemutatót tartottunk korábbi ösztöndíjasaink, Jelena Anđelovski, Gerevich András, Krusovszky Dénes és Nagy Ildikó Noémi részvételével, majd levetítettük Manuel Ferrari és Andreas Bolm az akadémiairól készített *Chronicles of Solitude* című filmjét.

A táborban az idei évben a szokásosnál is több kiadványt mutathattunk be. Az NKA támogatásával megjelenő JAK-füzetek közül Toroczky András *A labirintusból haza*, Ijjas Tamás *Hipnózis*, Fekete Richárd *Bányaidő* című verseskötetét, valamint az *R25 – A rendszerváltás utáni fiatal líra* (bemutatta Borda Réka, Fehér Renátó, Kerber Balázs, Kovács Kristóf, Pion István) című antológiát ismerhette meg a közönség. A JAK új intermediális sorozatából, a Melting Books kiadványai közül pedig Bartók Imre *Goebbels* című, Trapp Dominika illusztrációval készült kamaradramáját, valamint a Lichter Péter rövidfilmje alapján készült *Rimbaud-komplexus* című kiadványt mutattuk be. Továbbá hasonló programok közül a vajdasági Symposium legújabb, *Hybrid Realm* című összművészeti akcióját láthatták, amely Nemes Z. Márió *Szerves hulladék kiáltványához* készült képzőművészeti és zenei alkotásokat mutatott be fiatal művészek segítségével. A beszélgetésen ismertetésre került Davor Gromilovic *Wrong Time Wrong Place* című könyve is. Az alkotókkal Sepsí László film- és irodalomkritikus beszélgetett az avantgárdtól a trash-kultúráig, majd a Ж zenei formáció zenélt. A szakmai beszélgetések keretében Kiss Noémi (*Sovány angyal*) és Szvoren Edina (*Az ország legjobb hóhéra*) írókkal Mán-Várhegyi Réka beszélgetett új könyveikről. Az Amnesty International Magyarország és a Libri Kiadó közös, *Tíz igaz történet* című kötetét Kiss Tibor Noé, Karafiáth Orsolya, valamint Jeney Orsolya, az AIM igazgatójának szereplésével mutattuk be. *Láncfűrésze irt etűdök* címmel a két legendás vajdasági költő, Fenyvesi Ottó és Domonkos István könyveiről beszélgetett Fenyvesi Ottó, Brenner János, kabai Ióránt és Orcsik Roland. Ezt követően pedig Domonkos István verseit halhattuk Valcz Péter megrázó előadásában, végül a kortárs fiatal költőkből álló Médeia Fiai zenekar lépett fel.

A József Attila Kör elnöksége úgy döntött, az idei JAK-tábor programjában ún. „szabad sávot” nyit meg, hogy a tagság szélesebb rétegeit is bevonja a programszervezésbe. Előnyt élveztek azok a művészeti programok, melynek tárgya interdiszciplináris vagy intermediális vonatkozásokkal bírtak. A szabad sáv keretében a következő programok valósultak meg: *Nyolcadik nap: a bolygó kifosztása* – audiovizuális performansz. Magolcsay Nagy Gábor, Lányi Zoltán. Ihlet, idegállapot, összművészet. Czapáry Veronika, Sirokai Mátyás és Szócs Petra beszélgetése Karafiáth Orsolya moderálásával. Czapáry Veronika a beszélgetés óta *Üvegtörténetek* címmel indította el saját blogját, amelyen az általa készített üvegekszerekhez írott rövid szépirodalmi alkotásokat osztja meg. *Futball és identitás* – Gazdag József, Mán-Várhegyi Réka, Németh Gábor és Kiss Tibor Noé beszélgetése. Sport és irodalom

kapcsolatáról az idei év egyik legfontosabb kiadványa Gazdag József *Egy futballfüggő naplójából* című könyve volt. A beszélgetésen szóba került a futball és a nemzeti identitás viszonya, valamint ennek 20. századi irodalmi hagyománya. A sikerre való tekintettel úgy döntöttük, jövőre ugyanígy folytatni kívánjuk a szabad sávós programokat.

Az írószemináriumok ezúttal is az egyik legvonzóbb részei voltak a tábornak. A szemináriumok mindig egy tapasztalt és elismert, rendszerint valamilyen médiumnál is dolgozó író-oktató vezetésével tartjuk meg. A résztvevőknek előre kell jelentkezniük egy-egy előre megírt szövegrészlettel, amelyet a munka során közösen vitatnak meg. A 2015-ös JAK-táborban a lírát G. István László költő, műfordító, a prózát Darvasi László író, a rendhagyó színházi szemináriumot pedig Tompa Andrea író, színikritikus vezette. A táborozók továbbá részt vehettek a 100 000 költő a változásért című performanszhoz kapcsolódó workshopon Bárdos Deák Ágnes vezetésével. A foglalkozásokon betekintést nyerhettek a mozgalom történetébe, céljaiba, módszereibe, valamint a jövőbeli terveibe, valamint a vidéki programszervezőket felkészítették a szeptember 26-án megtartott rendezvényre.

A tábor tényleges költségeit az NKA-pályázat ezúttal is csak részben fedezte. Kénytelenek vagyunk újból kiemelni, hogy a fokozatosan ingadozó támogatás igen nehezé teszi a rendezvény lebonyolítását. 2015-ben a szervezettől kapott támogatásunk (l. pénzügyi elszámolás) nagy részét a szállásköltségekre vagyunk kénytelenek fordítani, s ez nem kifejezetten a szállásadók áraiból következik. Úgy vélem, ez a tábor szakmai múltját tekintve és más hasonló táborok támogatottságával összehasonlítva igen méltatlan, de még inkább mostoha helyzetnek tűnik. A JAK-tábor több mint negyedszázada a kortárs magyar írók egyik legfontosabb szociális közege, ahol a fiatal és idősebb generációk egymással találkozhatnak, így vitathatatlan és nélkülözhetetlen szerepe van a tehetséggondozásban. Ennek megvalósítása azonban rengeteg munkával jár. Tekintve, hogy a MASZRE forrásait elvonták, még fontosabb lenne, hogy az NKA kiszámíthatóbb és racinálisabb támogatást tegyen lehetővé. A JAK továbbra is törekszik arra, hogy ne kizárólag állami forrásból tartsa fenn magát, ehhez azonban szintén elengedhetetlen lenne a stabilabb, kiszámíthatóbb és észszerűbb támogatás, hiszen ezekre az alapokra lehet építkezni. Ez nemcsak az egyesület, de a magyar nyelvű irodalom és kultúra népszerűsítése szempontjából is nélkülözhetetlen. Ahogy az az idei tábor megvalósításán is látható, a JAK-nak nélkülözhetetlen szerepe van a kortárs fiatal magyar nyelven író alkotók összekötésében, a minőségi, tartalmas és egyedi szakmai programok szervezésében, a tapasztalatok nemzetközi szinten történő megismertetésében és képviseletében.

A beszámolókat összegyűjtve megtalálhatók a JAK honlapján:

<http://jozsefattilakor.hu/2015/08/27/jak-tabor-sajtomegjelenesek/>

1.2. KULTműhelyek Országos Konferenciája (programfelelős Áfra János)

A IV. KULTműhelyek Országos Konferenciájára (KULTOK) a Kárpát-medence minden térségéből érkeztek az irodalom és a társművészetek kapcsolatával, valamint az irodalomtudomány interdiszciplináris dimenzióival foglalkozó magyar anyanyelvű kutatók. A debreceni MODEM-ben megrendezett KULTOK IV. 2015. április 10–11-én is hű maradt eredeti törekvéseihez, s megpróbált nemcsak a szűkebb irodalmár közösség számára érdekes

vagy már sokszor tárgyalt témákat, hanem kevésbé feltárt, tudományos szempontból ezért bizonytalanabb státuszú, de izgalmasnak és termékenynek ígérkező kérdéseket is körüljárni.

Az irodalom(tudomány) és más diszciplínák lehetséges kapcsolódási pontjai kerültek az eltérő szakmai és intézményes háttérrel rendelkező előadók fókuszába, közelítve az irodalmat és az irodalomtudományt egyebek mellett a biológia, az orvostan, a pszichiátria, a teológia, a szociológia, a jogtudomány, a közgazdaságtan és az informatika tudományterületeihez, rámutatva ezzel a közös gondolkodásban rejlő lehetőségekre.

Sikerült valamelyest szélesebb közönséggel is megismertetnünk a programot, szakmai programokra becsábítva a bölcsészeken túl az egyszerű érdeklődőket is, ami jelentős eredménynek tekinthető; számos kar képviselői vettek részt hallgatóként a konferencián éppen amiatt, mert a saját területükön elismert tudósok – többek közt a biológia, az orvostan, a pszichiátria, a teológia, a szociológia, a jogtudomány, a közgazdaságtan és az informatika diszciplínájának képviselői – közelítettek az irodalom kérdésköréhez.

A József Attila Kör és a KULTer.hu mellé idén az interdiszciplinaritás kérdését egyébként is támogató szerv, a Debreceni Egyetem karain dolgozó tehetséges hallgatókat, fiatal kutatókat tömörítő Hatvani István Szakkollégium csatlakozott be társszervezőként, amelynek köszönhetően könnyebb volt elérni más karok fiataljait. A Rimetria összművészeti produkcióra – amely a konferencián mutatkozott be – és a II. Debreceni Slam Poetry Versenyre több százan voltak kíváncsiak, többségükben középiskolások és egyetemisták, így elmondhatjuk, hogy sikerült a konferenciával a lehető legszélesebb réteget megszólítanunk.

A szélesebb közösséget elérő regionális orgánumok közül egyebek mellett az Egyetemi Élet, a Hajdú-Bihari Napló, a Dehír, a Haon is hírt adott az eseményről, sőt a külföldi hallgatóknak fenntartott, angol nyelvű Debrecen Sun is közölt egy ajánlót. A konferenciát követően a KULTer.hu, a Kortárs Online, a FÉLonline és a Bárka Online felülete is beszámolt. Fontos eredmény, hogy a konferencia legsikerültebb előadásából az Alföld és a Szkhion is közölt írásokat.

<http://kulter.hu/2015/04/kikapcsolni-a-kognitiv-szurot/>

<http://kulter.hu/2015/04/a-kolteszet-a-sinek-kozt-rad-talal/>

<http://felonline.hu/2015/04/20/a-kultok-iv-masodik-napja/>

<http://www.kortaronline.hu/2015/05/blog-interdiszciplinaritas-mint-lehetoseg-a-vegtelen-irodalmi-ter-megformalasara/27093>

1.3. Műfordító Tábor (szervezők: L. Varga Péter és Vásári Melinda)

A József Attila Kör 2015. június 20. és 28. közt rendezte meg nagy múlttal rendelkező műfordító táborát a Duna-kanyarban lévő Dunabogdányban, a Herold Panzió vendégházában. A pályázati úton jelentkező műfordítók közül ez évben 19 fő kapott meghívást, köztük angol, észt, német, francia, olasz, lengyel, horvát, szerb, orosz, bolgár, udmurt nyelvre fordítók, akik magyar irodalmat ültetnek át anyanyelvükre.

A kilenc nap alatt a fordítók délelőttönként szemináriumokon vettek részt Imreh András és Rác Péter költő, műfordító vezetésével, délutánonként a kortárs magyar irodalomról és műfordításról hallgattak előadásokat, az esték pedig írók, költők társaságában teltek; a hallgatók találkozhattak potenciális szerzőikkel.

Huszonöt irodalmár: költők, írók, műfordítók, kritikusok, szerkesztők, irodalomtörténészek fordultak meg idén a műfordító táborban. Kiemelt előadás-sorozatot tartott Kappanyos András irodalomtörténész, műfordító (az *Ulysses-újra* kiadás kutatócsoportjának vezetője), aki a műfordítás elméleti kérdései mellett számos praktikus mozzanatot vezetett elő, és a későbbiekben is segítette a szemináriumon részt vevő műfordítók munkáját.

A táborban továbbá senior fordítóként végig jelen volt Buda György és Reet Klettenberg észt műfordító (a tábor korábbi szervezője), akik segítették a szemináriumi munkát, részvételükkel és közreműködésükkel a műfordítás gyakorlati oldalának ismeretéhez járultak jelentősen hozzá.

Meghívott vendégeink közt volt az Aegon-díjas Péterfy Gergely, akinek legutóbbi regénye, a *Kitömött barbár* a fordítók érdeklődésének középpontjában állt; Szilasi László író és irodalomtörténész, akivel Milián Orsolya, a Szegedi Egyetem oktatója beszélgetett. A József Attila Kör gondozásában megjelent, JAKkendő-díjas kötet, a *Boldogtalanság az Auróra-telepen* szerzőjével, Mán-Várhegyi Rékával az Észt Intézet munkatársa, Márkus Virág beszélgetett; három fiatal író: Bartók Imrét, Nemes Z. Máriót és Tóth Kingát Németh Zoltán költő, irodalomtörténész faggatta sajátos felfogású művészetükről. Bartis Attila és Kemény István írókkal Dánél Mónika irodalomtörténész beszélgetett; Bényei Tamással, a Debreceni Egyetem tanszékvezető oktatójával, műfordítóval kollégája, Fodor Péter beszélgetett. A gyermekirodalomnak ebben az évben kitüntetett szerepe volt: délután Bódis Krisztát, a *Carlo Párizsban* című ifjúsági regény szerzőjét kérdezte Péczely Dóra, majd az este során Péczely Dóra képviselőként bemutatkozott a Tilos az Á gyermek- és ifjúsági könyvkiadó. Székely Kriszta színházi rendezőt, dramaturgot Mátrai Diána kérdezte, végül P. Horváth Tamás, a nagy sikerű *Tündérváros* című regény szerzője beszélgetett Mekis D. János irodalomtörténésszel, a Pécsi Egyetem tanszékvezető oktatójával.

Margócsy István, az ELTE Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének tanára a mai költészetéről tartott számos fontos kérdést felvető előadást; Szirácz Péter, a Debreceni Egyetem tanára a kortárs magyar prózáról; Mátrai Diána dramaturg és színháztörténész pedig a legfrissebb honi színjátszásról. Károlyi Csaba – először a JAK Műfordító Tábor történetében – kétrészes előadást tartott a legfontosabb magyar irodalmi megjelenésekről. A tábor a műhelymunka áttekintése zárta.

A táborról szóló beszámolók napi bontásban a Prae.hu művészeti portálon olvashatók:

<http://www.prae.hu/article/8506-a-lovak-ereje/>
<http://www.prae.hu/article/8507-gyilkos-kerdesek/>
<http://www.prae.hu/article/8509-a-mem-a-spoiler-es-a-happy-end/>
<http://www.prae.hu/article/8512-vegul-is-milyen-lesz/>
<http://www.prae.hu/article/8519-amiro-let-es-amiro-lem/>
<http://www.prae.hu/article/8522-kell-hogy-legyen-misszi-os-funkcionk/>

<http://www.prae.hu/article/8525-a-cigany-szot-jol-hasznalni-nem-kell-felnetek/>
<http://www.prae.hu/article/8529-a-koszinhas-es-a-talaj-alternativai/>
<http://www.prae.hu/article/8538-az-eszt-petofi-a-tunder-es-a-lecso/>

Továbbá a tábor szervezőgárdája, tanárai és hallgatói a Litera irodalmi portálon publikálták a táborról szóló naplójukat június 23. és 29. között. A JAK műfordító táborának [Facebook-oldala](#).

2. Kisebb programok, sorozatok, könyvbemutatók

2.1. Kötet előttiek, Frissítő, PopJAK

Minden évben tartunk több budapesti felolvasást és vidéki felolvasóutat. A fővárosban több kis költségvetésű rendezvényen lépünk fel. Ebbe a kategóriába tartozik a könyvvel még nem rendelkező szerzőket bemutató *Kötet előttiek* című sorozatunk; az esteken a szerzővel mindig egy idősebb pályatársa beszélgetett. Az Írók Boltjában *Frissítő* címmel tartottunk rendezvényeket fiatal szerzőkkel, melynek elsődleges célja, hogy a szélesebb olvasóközönség megismerje a pályakezdő szerzőket, továbbá, hogy felhívja ezen könyvekre a vásárlók figyelmét.

A populáris irodalommal és kultúrával foglalkozó PopJAK továbbra is igen komoly szakmai program volt, sokat segített a JAK és a témában dolgozó szakemberek közötti kapcsolatok építésében. A zsánerműfajok szemlézése igen termékenynek bizonyult a viták során, számos új embert sikerült megszólítanunk. A programra sajnos többször sikertelenül pályáztunk, így a szervezés és a lebonyolítás önkéntes munkában valósult meg. A sorozatból az ArtPop szerkesztőivel és műhelyéből fuzionálva nőtte ki magát a Zsáner, pop, irodalom c. konferencia is a BME-n, amely szintén nagy szakmai sikert aratott.

Kötet előttiek (szervező Tóth Kinga)

2015. február 3.: Bende Tamással Áfra János beszélget
2015. március 3.: Seps Lászlóval Kele Fodor Ákos beszélget
2015. április 7.: Gergely Borbálával Lapis József beszélget
2015. május 5.: Pethő Anitával Benedek Anna beszélget
2015. október 12.: Németh Dorkával és Mucha Attilával Csapody Kinga beszélget
2015. november 4.: Kele Dórrival Czinki Ferenc beszélget
2015. december 11.: Győrfi Katával Nemes Z. Márió beszélget

Frissítő (szervező Gaborják Ádám)

2015. január 30.: Nemes Z. Márió, Bartók Imre
2015. február 27.: Potozky László, Szalay Zoltán
2015. március 27.: Kerber Balázs, Szöllösi Mátyás (moderál: Harmath Artemisz)
2015. április 30.: Fehér Renátó, Csider István Zoltán
2015. május 28.: Totth Benedek, Mán-Várhegyi Réka
2015. június 8.: Kemény Zsófi, Laboda Róbert
Az esteket Gaborják Ádám moderálta.

PopJAK (szervező Sepsi László)

- 2015. április 16. Gender és fantasztikus irodalom. Vendég: Kleinheincz Csilla (író, szerkesztő, GABO Kiadó), Takács Gábor (kritikus, Próza Nostra)
- 2015. április 25. PopJAK Extra: Stefan Spjut: Stallo. Beszélget: Stefan Spjut (Stallo), Nádor Zsófia (sorozatszerkesztő), Fejérvári Boldizsár (a kötet fordítója)
- 2015. május 19. Paulo Coelho műveiről beszélget Dr. Pál Ferenc (ELTE BTK, Portugál Nyelvi és Irodalmi Tanszék), Urbán Bálint (portugál szakos doktorandusz, az AntiCoelho szerkesztője)
- 2015. október 19-én Dan Simmons Ílionjáról beszélget Huszár András, Dan Simmons állandó fordítója és Markovics Botond (Brandon Hackett) sci-fi író
- 2015. november 12-én Clive Barker A vér evangéliuma – könyvbemutató. A szerzőről és a regényről beszélgetnek: Bárány Tibor (szerkesztő, filozófus), Nemes Z. Márió (költő, esztéta) Az esteket Sepsi László moderálta.

Sajtómegjelenések

Kötet előttiek

<http://www.muut.hu/?p=15606>

<http://www.barkaonline.hu/helyszini-tudositasok/4674-spirotol-a-tour-de-france-ig--peth--anita-estjer-l>

<http://contextus.hu/mi-a-kulturalis-uj-sagiras-haszna/>

Frissítő

<https://www.youtube.com/watch?v=rFqRYs60lVg>

<https://www.youtube.com/watch?v=yA-3bVhu9PE>

https://www.youtube.com/watch?v=pdi7kJ4b_vI

<https://www.youtube.com/watch?v=T3Ub0DLaWqA>

https://www.youtube.com/watch?v=E1XlpLclY_c

<https://www.youtube.com/watch?v=huAmDd5v8Gc>

<http://www.barkaonline.hu/helyszini-tudositasok/4668-a-slam--a-vers--a-tarca-es-a-civil-feladata---frissit>

<http://librarius.hu/2015/02/02/kultura-egy-szemetdomb/>

PopJAK

<http://www.origo.hu/kultura/20150519-paulo-coelho-titka-az-alkimista-anti-coelho.html>

<http://felonline.hu/2015/06/02/azonnal-oldodik-beszelgetes-sepsi-laszloval/>

http://konyves.blog.hu/2015/05/20/coelho_olyan_mint_a_porno_nem_a_stilus_melysegei_mi_att_szeretjuk

<http://tiszatajonline.hu/?p=80384>

<http://felonline.hu/2015/05/22/paulo-coelho-megmondja-a-tutit/>

<http://www.kortaronline.hu/2015/05/irodalom-jo-es-rossz-trollok-az-irodalomban/26956>

2.2. Az Ünnepi Könyvhét programjai és a JAK Piknik

Az Ünnepi Könyvhét alkalmából rendszeresen fellépünk Budapesten és különböző vidéki városokban. Különösen fontosnak tartjuk, hogy tagjaink minél több helyen bemutathassák frissen megjelent köteteiket.

2015-ben Ijjas Tamás (Hipnózis), Fekete Richárd (Bányaidő), Toroczky András (A labirintusból haza), Urbán Ákos (Egy helyben), valamint a JAKkendő-díjas Papp-Zakor Ilka (Angyalvacscora) JAK-füzetét jelentettük meg, továbbá készült egy, a rendszerváltás utáni generációt bemutató R25 című versantológia. A könyveket utóbb több helyen is bemutattuk: pl. Várfook Galéria, VOLT Fesztivál, Székesfehérvár, Ördögkatlan,

A Könyvhét alkalmából megrendezett Piknik (szervező Braun Barna) több szempontból is előrelépés volt. Egyrészt örömteli volt az elmúlt évek kudarcai és felelőtlen szervezései után, hogy egyáltalán megvalósulhatott. Másrészt rögtön egy háromnapos irodalmi minifesztivál keretében tért vissza a rendezvénysorozat.

Az R25 antológia bemutatóján a kötet szerkesztőjével, Áfra Jánossal Braun Barna beszélgetett, majd felolvastak a szerzők. A JAK-füzetek szerzőivel a sorozatszerkesztők beszélgettek, a JAKkendő-díjas Papp-Zakor Ilka könyvét pedig Forgách András író, dramaturg mutatta be.

Hetedik (Éjszaka a múzeumban): A JAK és a Margó Fesztivál rendszeres programja a Könyvhéten. A helyszín ezúttal is a Petőfi Irodalmi Múzeum volt. A hét főbűnhöz hét tettet és egy nyomozót kerestünk. Nyomozati jegyzőkönyvek, vallomások és detektívmonológok a népszerű éjszakai vándorprogramon. Közreműködők: Babiczky Tibor, Baráth Katalin, Farkas Tiborc, Kiss Noémi, Kolozsi László, Mán-Várhegyi Réka, Totth Benedek. A helyszínelő: Friedenthal Zoltán.

Továbbá a 2015-ös évben társszervezői lehettünk a budapesti Vörösmarty téren zajló színpadi programoknak. Ennek során 24 könyvet mutattunk be a szerzők, szerkesztők közreműködésével, valamint pénteken a Wonderland együttest is meghívhattuk. Részletes program:

2015. június 5., péntek – Oroszlános kút

10:00 Versantológiák bemutatója

R25 (JAK-füzetek) és Szép Versek 2015 (Magvető)

Áfra János és Szegő János szerkesztőkkel Czinki Ferenc beszélget

10:30 „Komédiámat hívom tanúmul” (Dante 750)

Beszélgetés Kelemen Jánossal Dante születésének 750. évfordulójára, az ELTE Eötvös Kiadónál megjelent könyve kapcsán. A szerzővel Gaborják Ádám beszélget.

12:00–12:30 Tíz igaz történet

A Libri Kiadó és az Amnesty International Magyarország közös kiadványa tíz emberi jogi jogsértés történetét mutatja be tíz magyar író interpretációjában.

A kötet szerzőivel Czinki Ferenc beszélget

14:00 A PRAE.HU + Palimpszeszt új versesköteteinek bemutatója

Lázár Bence András (Kezdődjön ezzel) és Gál Ferenc (Az élet sűrűjében) költőkkel Pion István beszélget.

14:20 Csiffáry Gabirella: Szétraajzás – Híres magyar emigránsok kézikönyve (Corvina)
A szerzővel Pion István beszélget.

14:40 Kenedi János: Hálózati munkára nem alkalmas. K. belügyi iratfelmérő újabb
jelentései (Magvető) A szerzővel Fehér Renátó beszélget.

16:00–16:20 Kiss Noémi (Sovány angyal, Magvető) és Moskát Anita (Horgonyhely,
GABO) szerzőkkel Sepsi László beszélget.

16:20–17:00 Beszélgetés fiatal prózaírókkal: Geröcs Péter: Győztesek köztársasága
(Kalligram), Sirbik Attila: St. Euphemia (Magvető–Forum), Urbán Ákos: Egy helyben
(JAK+PRAE.HU), Papp-Zakor Ilka: Angyalvacsora (JAKkendő-díj 2014;
JAK+PRAE.HU). A szerzőkkel Czinki Ferenc beszélget

17:30–18:00 Domonkos István: Allegro bajbajó. A kötetet bemutatja Virág Gábor és
Brenner János (Forum Kiadó)

18:30 IN WONDERLAND feat. SENA (Irie Maffia, W.H.) – akusztikus koncert. A
koncert előtt Angyalosy Eszter és Baranyai Ákos Wonderland című kötetének
(Bookline) bemutatója. A szerzőkkel Gaborják Ádám beszélget.

2015. június 5., péntek, Vörösmarty szobor előtti színpadon

17:00–17:30 Szeretek olvasni! (Tessloff Babilon): Sepsi László: Az éjszaka réme
(Fodor Anikó rajzaival), Bartók Imre: Alfonz és az úrlények (Nemes Anna rajzaival),
Mán-Várhegyi Réka: Kókusz Franci, a fodrász titkosügynök (Rödönyi Csilla
rajzaival). A szerzőkkel Mészöly Ágnes beszélget.

17:30–18:00 Sándor Iván: A tisztaeszlári per és 2015 (L'Harmattan–Könyvpont). A
szerzővel Fehér Renátó beszélget.

2015. június 6., szombat, Nagyszínpad

11:20–11:40 A JAK új versesköteteinek bemutatója. Ijjas Tamás: Hipnózis; Toroczky
András: A labirintusból haza; Fekete Richárd: Bányaidő. A JAK-füzetes szerzőkkel
Pál Dániel Levente beszélget.

11:40–12:00 Bartók Imre (A kecske éve, Libri) és Pék Zoltán (Feljövök érted a város
alól, Agave) szerzőkkel Sepsi László beszélget.

19:00 InstaVers Night a JAK standjánál (90)

Könyvhét + JAK piknik

<http://www.litera.hu/hirek/burjanzas-infantilizmus-unalo>

<http://www.litera.hu/hirek/a-hajnali-reszegseg-kamaszkorom-ota-affele-lirai-csomolungma>

<http://www.litera.hu/hirek/nem-a-kijaratot-kell-megtalalni-hanem-onmagunkat>

<http://konyves.blog.hu/tags/hetedik>

<http://www.litera.hu/hirek/petri-es-a-bunos-muzeum>

2.3. Vidéki programok a JAK támogatásával

A József Attila Kör több éve indít egymással szorosabb szakmai kapcsolatban álló sorozatokat különböző vidéki és határon túli helyszíneken. Célunk ezzel, hogy elősegítsük a helyi kulturális élet kibontakozását és/vagy megszilárdulását, továbbá, hogy tagjaink számára is minél több lehetőséget adjunk a különböző országos helyszíneken való megjelenésre. Egyértelmű céljaink között szerepel, hogy a magyar nyelvterületeket minél inkább lefedjük és az egyesület segítségével összekössük ezeket egy hálózaton belül. Az elmúlt években Debrecenben, Székesfehérvárott és Pécsen olyan irodalmi-kulturális rendezvények támogatásában és/vagy elindításában vehettünk részt, amelyek mostanra már szerves részét képezik a helyi szellemi közösségnek. Az együttműködéseknek köszönhetően több projekt más területekre is átvándorolt (pl. könyvkiadás, konferencia stb.). Éppen ezért mindenképpen folytatni szeretnénk a programjainkat, hogy a jövőben máshol is segíthessük a helyi kulturális értékek megszületését, mint például Szarvason, Sárváron és Kecskeméten. További helyszínek: Miskolc, Győr, Békéscsaba, Szolnok, Salgótarján, Tatabánya.

Debrecenben a kulturális szférákat a vizuális kultúrától a populáris kultúráig átfogó KULter.hu online kulturális portállal, a Hatvani István Szakkollégiummal, a Szkhion egyetemi művészeti folyóirattal, valamint a LÉK és a Debreceni Egyetem Irodalmi Kör irodalmi körökkel szervezünk közös programokat. Szabad Mikrofonos estek a KULter.hu-val társszervezésben: a Lilla Bárban szervezünk zenés felolvasásokat, rapperek, prózaírók, költők és slammerek váltják egymást ilyenkor, egy-két meghívott vendég volt minden alkalommal. Február 18-án a II. Debreceni Slam Poetry Verseny selejtezőjét támogattuk.

Több műfajban mozgó szerzők jelentek meg: Kemény Zsófi, André Ferenc, Tóth Kinga. Májusban pedig a KULter konferenciájának (KULTOK IV.) tapasztalatait összegző beszélgetés volt. A DEIK estjeinek keretében 3 havonta volt esemény, mindig egy JAK-os meghívottal. Kabai Lóránt költő, szerkesztő február 25-én vett részt beszélgetésen, majd JAK-füzetes szerzőket hívtak meg (pl. Nagy Márta Júlia). A LÉK irodalmi kör vendége első alkalommal február 27-én Nemes Z. Márió volt, majd pedig Szócs Petra, költő, A kivégzés című film rendezője. A Debreceni Református Hittudományi Egyetemen futó Irodalmi Teaház vendége Papp-Für Janos volt áprilisban.

Székesfehérváron folytatódhatott az „Örülök, hogy itt szólhat” c. programsorozatunk a Szent István Király Múzeummal és a Szépirok Társaságával közösen. A rendezvény segítségével sikerült megszilárdítanunk az állandó jelenlétet a városban. Fellépett többek közt Tóth Kinga és Sirokai Mátyás, az Írók öltönyben könyvbemutatón Hevesi Judit, Bach Máté, Pallag Zoltán, Csider István Zoltán, Kemény István, a Gourmand zenekar Pion Istvánnak & Horváth Kristóffal, a Múzeumok Éjszakáján, Borda Réka, Barlog Károly, Győrfi Kata, Tóth Kinga, Hekele Dániel (trombita), Nagy Kristóf (konga), ősszel pedig Csider István Zoltán és Krusovszky Dénes könyvbemutatója volt. A programok koordinátora Czinki Ferenc

Pécsen folytatódott az **Irodalmi Diszkó** (szervező Kiss Tibor Noé) elnevezésű rendezvénysorozat, melynek elsődleges célja, hogy az irodalmat, irodalmárokat, írókat, költőket közelebb vigyük a helyi közönséghez, ezzel is elősegítve a kulturális élet önszerveződését. Az Irodalmi Diszkó több tematikus estből épül fel: könyvbemutatók (sorozatcím: Jönnek a könyvek), fiatal írók, költők bemutatása (Mi a pálya fiatalok?), helyi

értelmiségekkel való kötetlen irodalmi beszélgetések (Mit olvasol?), valamint olyan estek, amelyen a meghívott vendégek a kedvenc zenéiket magukkal hozva szórakoztatták a közönséget (Íródiszkó). Első alkalommal áprilisban Mán-Várhegyi Réka könyvbemutatója, majd május-júniusban Gazdag József tárcakötetének bemutatója volt. Októberben Totth Benedeket látta vendégül az Irodalmi Diszkó. Novemberben Szvoren Edinával Görföl Balázs beszélgetett, egy héttel később pedig Pion István kiállítását Csider István Zoltánnal nyitottuk meg.

Szarvason **Íróklub** címen indult irodalmi sorozat Várnai Réka szervezésében a Tessedik Sámuel Múzeumban. Minden alkalommal három-négy, a helyi kulturális élethez jobban kötődő ember olvasott fel, valamint egy meghívott vendéggel az addigi pályájáról beszélgettek. 2015-ben vendégük volt: Kiss László, Bajtai András, Hartay Csaba, Cserna-Szabó András, Mán-Várhegyi Réka, Sirokai Mátyás. A programokat Várnai Réka áldozatos szervezésének köszönhetjük. Állandó pályázati támogatás nélkül azonban egyelőre nem tudunk előrelépni a rendszerességben, pedig a sajtómegjelenések alapján is érdemes lenne jobban figyelni rá.

Íróklub (Szarvas)

<http://www.newjsag.hu/2015/11/26/a-nagyon-laza-bajtai-andras-volt-a-hetedik/>

<http://korostv.hu/index.php/hu/friss-msorok/1974-2016-01-27-12-28-27>

<http://www.newjsag.hu/2016/01/29/krusovszky-denes-volt-az-iroklub-multheti-vendege/>

<http://www.newjsag.hu/2016/04/01/meghokkento-emesztendo-zsenialis-nemes-z-mario/>

<http://korostv.hu/index.php/hu/friss-msorok/1875-2015-10-07-12-55-50>

<http://korostv.hu/index.php/hu/friss-msorok/1734-2015-04-23-18-22-10>

<http://www.newjsag.hu/2015/11/26/a-nagyon-laza-bajtai-andras-volt-a-hetedik/>

<http://www.newjsag.hu/2015/09/29/folytatodik-az-irok-klubja/>

<http://www.newjsag.hu/2015/04/20/irok-klubja-a-muzeumban-kukorellyvel-hartayval-vassal-harencsarral/>

<http://www.newjsag.hu/2015/02/27/titkos-kozosseg-a-muzeumban/>

Több éve veszünk részt a **VOLT Irodalmi Sátor** szervezésében. 2015-ben Bemutattuk az R25 antológiát szerzők részvételével (Bende Tamás, Szabó Márton István, Hevesi Judit), vendégünk volt az Európai Unió Irodalmi Díját elnyerő Szvoren Edina, Garaczi László és Nagy Ildikó Noémi, előadtak a Sopron Slam csoport tagjai, valamint a Hazai Attila Alapítvány. Az InstaVers-projekt keretében pedig minden nap irodalmi versenyek és foglalkozások voltak. A debreceni **Campus Fesztivál**on pedig Vass Norbert, Barna Péter, Asbóth Balázs, Potozky László, Borda Réka, Kele Dóra, Hevesi Judit, Oravecz Péter, Váradi Nagy Péter, Urbán Ákos, Herczeg Ákos, Farkas Evelin lépett fel.

Egy gondolat erejéig érdemes megemlékezni azokról is, amelyek **nem tudtak megvalósulni** támogatás híján és szervezési problémákból kifolyólag az olyan hagyományos programok, mint az ImPulzus és a JAK Tanulmányi Napok. Előbbi leginkább pályázati forrás

híján, de akkor is szomorú veszteség a szervezet számára, ha az érdeklődés és a visszajelzés alapján érződik, komoly átgondolást igényelnének a folytatáshoz. A Tanulmányi Napok végül 2016 elején szerencsére megrendezésre került, de sajnos az események felidéztek a Piknik-effektust s a korábban történeteket. Az elmaradt programok komoly szakmai, erkölcsi és pénzügyi károkat is okoztak, s veszélybe sodortak más pályázatokat is. Ezen tapasztalatok alapján úgy gondolom, a jövőben a programfelelősöknek sokkal nagyobb felelősséggel kell átgondolniuk a saját tevékenységeiket, s azt, hogy mire vállalkoznak a feladatra történő jelentkezéskor. A tagságnak pedig mindenképpen megfontoltabban kell döntenie, hogy kiket választ meg ezekre a feladatokra, s hogy mennyire megbízható az az ember, akit az adott feladatra kijelölnek.

III. Nemzetközi programok

(koordinátor: Czinki Ferenc, Tóth Kinga)

Az elmúlt években jelentős lépéseket tettünk a nemzetközi kapcsolatok erősítésében. Rendszeresen keresik meg a szervezetet különböző nemzetközi programokon, ösztöndíjakban való részvételre, illetve fesztiválokban való szereplésre. Ezek a programok lehetővé teszik tagjaink számára, hogy a szomszédos országok irodalmi életével megismerkedjen, s ennek révén termékeny együttműködések, fordítások indulhatnak meg. Bár a korábbi lendület a források csökkenésével megtörni látszik, továbbra is ebben látom a szervezet jövőjét. Az erősebb nemzetközi jelenlét a JAK jövőbeni fennmaradásának a kulcsa.

1. Solitude-csereprogram

A stuttgarti [Akademie Schloss Solitude](#) és a József Attila Kör közös csereprogram **2005 őszén indult** és azóta sikerrel zajlik. A program keretében évente 2–2, majd 1–1 fiatal művész utazik Magyarországról Németországba és a stuttgarti Akademie Schloss Solitude ösztöndíjasai közül Magyarországra, hogy 3–3 hónapot töltsenek alkotói ösztöndíjjal Budapesten, illetve Stuttgartban. Az együttműködés egy 2004-es magyar–német minisztériumok közti konferenciát követően jött létre, a projektet a megállapodás értelmében a rendelkezésre álló források alapján egyenlő arányban támogatja a hazai kultúráért felelős Emberi Erőforrások Minisztériuma (korábban Nemzeti Erőforrás Minisztérium) és Baden-Württemberg tartomány Tudományos-, Kutatási- és Művészeti Minisztériuma. A program keretében több közös rendezvényt tartottunk már a stuttgarti Magyar Kulturális Intézettel együttműködve, akikkel kölcsönösen fontos partnernek tekintjük egymást.

A három hónapos külföldi tartózkodás a magyar szerzők számára a nemzetközi kapcsolatépítés fontos és ritka fóruma, tehát kiemelt szerepet játszik a magyar irodalom és kultúra külföldi megismertetésében. Az ösztöndíjasok rendszeresen részt vesznek a fogadó fél által szervezett felolvasásokon, workshopokon, fesztiválokban, konferenciákon. Az Akademie Schloss Solitude-ben körülbelül 30 nemzetközileg elismert, de még többnyire pályája elején járó művésszel élnek együtt, közelről nyernek bepillantást különböző országok művészeti és irodalmi életének működésébe, más területeken dolgozó kollégák munkamódszereibe. Az Akademie Schloss Solitude irodalmi sorozatában való megjelenési lehetőség belépő a német nyelvű könyvkiadás terepére.

A szintén három hónapra hozzánk érkező külföldi íróktól az itthoni irodalmi közeg kap lehetőséget egy másik irodalmi közeg megismerésére, tapasztalatcserére, és a vendégszerző is mélyebb képet kap a magyar irodalmi életről. Ösztöndíjasainknak minden alkalommal külön rendezvényt szervezünk az érkezésüktől függően ősszel vagy télen. Műveik magyar nyelvre történő átültetése során fiatal műfordítókat foglalkoztatunk és indítunk el a pályán. A Solitude programra június-júliusban lehet jelentkezni, az eredményt pedig augusztus végén a JAK táborban hirdetjük ki.

2015-ben 10 éves volt az Akademie Schloss Solitude és a JAK közös csereprogramja. Az évfordulóra való tekintettel télen egy nagyszabású estet szervezünk a korábbi ösztöndíjasaink (pl. Nagy Koppány Zsolt, Térey János, Selyem Zsuzsa, Nagy Ildikó Noémi, Gerevich András) és külföldi vendégek bevonásával. Az Akademie történetét összefoglaló Solitude Atlas-t mutatta be Phil Baber, az atlasz tervezője és Elisa Calosi, a Solitude Akadémia projektmenedzsere. A beszélgetéseket Radics Viktória műfordító moderálta.

2. Bécs–Budapest Tranzit (programszerző: Lesi Zoltán)

A BBT egy 2010 áprilisa óta futó projekt, kortárs magyar írókat mutat be Bécsben, valamint osztrákokat Budapesten. A rendezvénysorozat célja a szomszédos országok kulturális együttműködése jegyében elsősorban a megismerés és a felfedezés, hogy a közönség találkozhasson szomszédos ország irodalmával. Olyan vendégeket hívtunk meg, akik a hazájukban már elismert írók, költők, de nemzetközi szinten, illetve a német nyelvű irodalomba még nem integrálódtak. Fontosak számunkra a szimmetrikus viszonyok, ezért is megteszünk mindent, hogy mindkét irányba tehessünk meghívásokat. A bécsi rendezvényeket eddig a Bécsi Egyetem Finnugrisztika Tanszéke és a Balassi Intézet fogadta be, de fő támogatónak számít a József Attila Kör, illetve a Szépírók Társasága is.

A magyarországi rendezvényeket a budapesti Osztrák Kultúrfórum és a József Attila Kör támogatta. Bécsi vendégeink voltak: Krusovszky Dénes, Tóth Krisztina, Dragomán György, Bódis Krisztina, Schein Gábor, Gerevich András és Nagy Ildikó Noémi. Bécsbe csak olyan szerzőt hívtunk meg, akiknek már megjelent egy vagy több könyve német nyelven. A bécsi felolvasásokat Deréky Pál, Buda György, Gabriele Madeja és Lesi Zoltán moderálták. Ausztriából érkezett vendégeink voltak: Gerhild Steinbuch, Michael Donhauser, Xaver Bayer, Hanno Millesi és Klaus Händl.

A szerzők munkáit fiatal fordítókkal (Bartók Imre, Izsó Zita és Lesi Zoltán) fordítják le az eseményekre és publikálják azokat fontos irodalmi lapokban. Szeretnénk, ha a fiatal magyar irodalmárok/irodalomkedvelők is lehetőséget kapnának, hogy az osztrák kortárs irodalomhoz közelebb kerülhessenek, ezért Hanno Millesit tavaly augusztusban már a JAK-táborba hívtuk meg. A budapesti rendezvényeket fiatalos, illetve az egyetemisták és más irodalom iránt érdeklődő számára jól megközelíthetőek legyenek (Írók Boltja, RoHam Kávézó, Fuga).

2015-ben megvalósult programok:

– 2015. aug. 24–29., Re:Verse:AU – az osztrák műfordító workshop vendégeinek bemutatkozása a 27. JAK-táborban. Isabella Breier, Julia Lajta-Novak, Maria Seisenbacher, Bartók Imre, Fenyvesi Orsolya, Mezei Gábor, moderál: Lesi Zoltán.

– 2015. november 26-án Thomas Ballhausen Budapesten a Petőfi Irodalmi Múzeumban. A felolvasást és a beszélgetést Király Edit vezette Kurdi Imre tolmácsolásával. A szövegeket Mohácsi Balázs fordította: <http://www.litera.hu/hirek/thomas-ballhausen-banatszovetseg>

3. További nemzetközi programok

A korábbi V4-es együttműködések következménye, hogy a Budapesti Könyvfesztivál nyitónapján, április 23-án az Európai Elsőkönyvesek Fesztiváljához kapcsolódva workshopot tartottunk a meghívott fiatal szerzőknek, különös tekintettel az elmúlt 25 év kulturális változásaira kitekintve. Különösen fontos ez számunkra, hiszen újra egy JAK-füzetes szerző, a JAKkendő-díjas és Horváth Péter-ösztöndíjas Mán-Várhegyi Réka képviselte Magyarországot. Kiemelt vendégek voltak az Európa Unió Irodalmi Díj korábbi nyertesei: Andrej Nikolaidis (Montenegro), Ioana Parvulescu (Románia), Alfonso Cruz (Portugália), Pavol Rankov (Szlovákia), Horváth Viktor (Magyarország).

<http://www.prae.hu/article/8335-senki-sem-szabad-teljesen/>

Tavasszal meghívást kaptunk a pozsonyi **BRÁK Könyvfesztiválra** is, ahol a kisebb kiadók vásárral egybekötött szakmai tanácskozása zajlik, s ennek során megismerhettük a JAK-hoz hasonló infrastruktúrával rendelkező kiadók munkásságát, s tapasztalatokat szerezhettünk. Meghívott vendég volt Mán-Várhegyi Réka, Fehér Renátó, Borda Réka. Az együttműködésnek köszönhetően több V4 pályázat partnerei lehettünk, így például Dúl Architektury által Havirovban (Csehország) szervezett művészeti programoknak.

Az újvidéki **Transzportőrök** program célja, hogy verseket olvassunk fel szerbül és magyarul (minden vers mindkét nyelven elhangzik). A felolvasásokat beszélgetések követik a versírás nehézségeiről, a fordításról, a régió nyelveinek elhatároltságának, illetve találkozásának indokairól, a szövegműködésről és kontextusról, az írók/költők közötti szolidaritásról és a szolidaritásról általában. Az estek ötlete és az első két esemény szervezése a MaTerra Mesto, a Híd Kör Egyesület és a Forum Könyvkiadó közös érdeme. Az első esemény a MaTerra Mesto alternatív kulturális központban került megszervezésre, amely egy évig tartó rövid fennállása alatt több irányzat impulzív működését tudhatja maga mögött. A JAK a Transzportőrök támogató szervezete, a program JAK-os szerzőket hív Újvidékre, ahol megismerkedhetnek és együtt dolgozhatnak szerb szerzőkkel, verseikhez pedig fordítások készülnek. Eddigi fellépők voltak: Orcsik Roland, Tóth Kinga, Sirokai Mátyás, Fenyvesi Orsolya. Társszervező: Sági Varga Kinga.

web: <https://www.facebook.com/events/1689065968017292/>

IV. Könyvkiadás

2015-ben is több kiadvánnyal jelentkeztünk, és sikerrel indítottunk el egy új sorozatot is.

Ahogy azt fentebb is lehetett látni, a JAK-füzetekben Ijjas Tamás (*Hipnózis*), Fekete Richárd (*Bányaidő*), Toroczky András (*A labirintusból haza*), Urbán Ákos (*Egy helyben*), valamint a JAKkendő-díjas Papp-Zakor Ilka (*Angyalvacso*) könyvét jelentettük meg, továbbá készült egy, a rendszerváltás utáni generációt bemutató *R25* című versantológia.

A Világirodalmi Sorozat a Libri Kiadó társulásával szintén szinteket lépett, hiszen létrejött az új, ArtPop néven futó sorozat (szerkesztők: Bárány Tibor és Nádor Zsófia). A 2014-ben megválasztott szerkesztők első éve a váltással, majd a kéziratok előkészítésével telt, így a háttér munkának tavaly voltak az első látható eredményei. A tavalyi év során megjelent az első két kötet: Stefan Spjut *Stallo* című skandináv krimiket idéző regénye Fejérvári Boldizsár fordításában Havasréti József utószavával; Jessie Burton *A babaház úrnője* c. XVIII. századi Amszterdamban játszódó könyve Farkas Krisztina fordításában Margócsy Dániel utószavával. Év végén pedig megjelent a horror egyik mesterének tartott Clive Barker *A vér evangéliuma* c. regénye Bartók Imre fordításában Sepsi László utószavával. A váltásnak köszönhetően egyre láthatóbbak a kiadványok a boltok polcain, továbbá látványos emelkedésbe kezdtek az eladott példányszámok (2016-os adatok: *Stallo* 709, *A babaház úrnője* 1996, *A vér evangéliuma* 814 db). A tavalyi Könyvfesztivál vendége volt Stefan Spjut, de mindenképpen érdemes lenne más szerzőket is elhívni. Megjegyzem, különös furcsasága a könyvpiacnak, hogy azóta a JAK VS mintájára létrehozott FISZ Világirodalmi Sorozat a Jelenkor Kiadó felvásárlásának következtében ugyanahhoz az anyacéghez tartozik. (Mintha a Red Bull Racing és a Scuderia Toro Rosso csapatáról beszélne a Formula 1-ben.) Rég volt ilyen kentaur helyzetben a könyvsorozat. Nem tudni, hogy ez milyen hatással van a JAK VS brandjének építésére. Most még megvan a különbség, ellenben nem tudni, mi történik akkor, ha új szerkesztők lesznek egyszer, s más arculatot szeretnének a sorozatnak adni. Ez egy komoly kockázat most.

2015-ben azonban egy új sorozatot is indítottunk Nemes Z. Márió és Miklósvölgyi Zsolt szerkesztésében. A Melting Books kiadványai leginkább a hagyományos kortárs irodalmi kánon komfortzónáján kívül eső szövegekre koncentrálnak, a társművészetek (elsősorban a képzőművészet) bevonásával erősen építenek az alternatív könyvkiadásra (pl. rizográf nyomdatechnika), a terjesztés pedig a hagyományos könyvkereskedelmen túl inkább szubkulturális szinten (pl. rendezvényeken, kiállításokon) valósul meg. Felfogható egyfajta kísérleti kreatív kiadói és szellemi műhelyként is. Az első kötet Lichter Péter nagyszerű többnyelvű *Rimbaud-komplexus* c. filmjének átdolgozott szövegkiadása volt. A második pedig Bartók Imre *Goebbels* c. abszurd drámája volt Trapp Dominika illusztrációival.

A könyveket megjelenésük óta számos helyen bemutattuk a nehéz körülmények ellenére. Ugyanakkor a bemutatók mellett továbbra is állandó probléma az állandó, rendszeres recepció hiánya, valamint a további támogatások bevonása. Továbbá meg kell fontolni, hogy a JAK-füzetek valódi közege a nagykereskedelmi hálózatok (Líra, Libri) lennének. A presztízs és az online rendszer valóban előnyt jelent, de a nagyobb kiadókkal egész egyszerűen nem lehet felvenni a versenyt, sőt, igen abszurdnak tűnik már maga a helyzet is. A rendezvényeinken, illetve más független partnereknél (pl. a budapesti Írók Boltja, a székesfehérvári Study Könyvesbolt) jóval több könyvet adtunk el. 2015 végétől a budapesti Örkeny könyvesboltban is kaphatók a JAK-füzetek. Meggyőződésem, hogy inkább ebbe az irányba kellene lépéseket tennünk.

A könyvek finanszírozása nem megoldott. Az NKA-támogatások és az eladásokból származó bevételek csak részben biztosítják a pénzügyi hátteret. Ugyanakkor a szervezet egyéb pénzügyi problémái ezen a területen is nagyon komoly fennakadásokat, elszámolási nehézségeket okoznak.

V. A JAK pénzügyi helyzete

A JAK jelenlegi gazdasági helyzetéről csak néhány általános megjegyzést szeretnék írni, hiszen erről pontos képet lehet alkotni a mellékelt dokumentumokból is. Amikor ezeket a sorokat írom, az egyesület az elmúlt évek, évtizedek egyik legnehezebb szakaszában van.

Egyesületünk a finanszírozási környezet okozta problémák miatt mára a működésképtelenség határára került. Jelenleg az iroda munkatársainak kifizetése egyre nehezebbé válik, az elnök tiszteletdíját hónapok óta nem vett fel. Gyakorlatilag társadalmi munkába végezzük azt a tevékenységet, ami valójában napi 6, 8 vagy több munkaórát igényel, ami irreális, s ez a saját egzisztencia ellehetetlenüléséhez vezetett. Miközben a munkának folytatódnia kell. Az egyesület életében felmerülő súlyos probléma szorosan összefügg azzal a sajnálatos tendenciával, hogy a kortárs irodalom az állami támogatások terén a többi művészeti ághoz képest is rendkívüli mértékben alulfinanszírozott.

A folyamatosan jelentkező gondok miatt 2015-ben szervezetfejlesztésbe kezdtünk egy majdani átláthatóbb és egy stabilabb alapokon nyugvó egyesület reményében. A Hronyecz Andrea vezette kiváló és önzetlen munka eredményeként előállt egy biztos adminisztrációs háttér, amire éveken keresztül lehet majd építkezni. Új módszereket vezettünk be, és megfelelő szoftvereket használtunk a pénzügyi részen. Ennek következménye néhány látványosabb eredmény, mint a pénzügyi átláthatóság és áttekinthetőség, a gyorsabb adminisztráció és a pályázatokhoz szükséges biztosabb pénzügyi tervezés. De sajnos vannak olyan kellemetlen eredményei is, mint hogy

- 1) láthatóvá váltak a korábbi adminisztrációs hiányosságok, kavargó és elszámolhatatlan tételek, továbbá az is, hogy
- 2) a korábbi számításokkal ellentétben a gyakorlatban jóval nagyobb forrásokat emészt fel a szervezet működtetése, mint ahogy azt korábban feltételeztük (l. a minisztérium kérelmünkhez benyújtott mellékletek). A szervezet elégséges működésének fenntartására ugyanis 9–12.000.000 Ft szükségeltetik. Utóbbihoz természetesen hozzá kell venni a megnövekedett adminisztrációs, adózási terheket is.

Az egyesületeknek a jogszabály szerint a működési költségeket a tagdíjából kellene finanszíroznia. Ahhoz, hogy szervezetünk minimális működése tagdíjából biztosítva legyen, minden egyesületi tagtól legkevesebb évi 40.000 Ft tagdíj befizetésére volna szükség. Egy olyan közhasznú egyesület esetében, amely reprezentatív szakmai szervezetként az állam jóváhagyásával a legfiatalabb művészek támogatására kötelezte el magát, ilyen magas tagdíj meghatározása és beszedése nem lehetséges. Fiatal tagjaink a művészi pályakezdés nehézségei mellett ilyen terhet nem tudnak vállalni, figyelembe véve a szakma különös mértékű alulfinanszírozottságát és azt a körülményt is, hogy a legfiatalabb tagjaink többnyire nemcsak művészek, de egyetemi hallgatók is. A tagdíjakról azonban nem mondhatunk le, hiszen ezek biztosíthatnák a (szellemi és egzisztenciális) függetlenség alapjait, hiszem, hogy egy művészeti szervezetnek nem az anyagi haszonért érdemes a tagja lenni. A tagdíjakat éppen ezért szigorúbban kezdtük el könyvelni. Ennek eredménye, hogy 2015 végén mintegy a tavalyi év négyszeres érkezett be, ráadásul többen visszamenőleg is fizettek. A tagdíjfizetési morál azóta is jóval aktívabb.

Jelenleg maradnak tehát a működési támogatások. A 2015-ös évben kapta a szervezet az egyik legalacsonyabb minisztériumi támogatását – mindössze 1.000.000 Ft. működési támogatásban részesült az állami költségvetésből. Az éves támogatás novemberben (!!!) érkezett meg a szervezethez; mondanom sem kell, milyen nehézségeket okoz az adóhatóság vagy a könyvelőiroda felé a finanszírozási háttér bizonytalansága. Ehhez még hozzátehetjük az NKA pályázatainak néhány százalékát, amelyet nagy nehezen működésre is fel lehet használni.

A helyzeten az az évek óta tartó – általam többször szakmailag és etikailag is kifogásolt – aránytalanság sem segít, amely az írószervezetek között fennáll. A négy szervezet közül ugyanis a JAK kapja a legkevesebb támogatást. Összehasonlításként érdemes megtekinteni a két fiatal írószervezet támogatottságát (1. táblázat). Ezt többször jeleztük a minisztérium felé, 2014-ben Halász János államtitkár úrtól szóbeli ígéretet kaptunk arra, hogy emelik, amelyet a tárgyaláson jelen lévő FISZ elnök is támogatott, ehelyett azonban, mint látható, csak tovább csökkentették.

Működési támogatás	2010	2011	2012	2013	2014	2015	átlag
FISZ	500 000	2 000 000	na.	3 000 000	3 100 000	na.	21500000
JAK	Na.	1 000 000	na.	1 200 000	1 700 000	1 000 000	12250000

A témával kapcsolatban kritikai megjegyzés szokott lenni, hogy a JAK további forrásokat (4–5 millió Ft. a Solitude-ösztöndíjra és a program lebonyolítására) kap a minisztériumtól, s ezzel tulajdonképpen a helyzet megoldva. Ez természetesen egy teljesen téves gondolkodás. Látszatmegoldás csak, hiszen kényszerből kell működésre is fordítani, éppen ez azt a lyukat foltozza be, amelyet a működési hiányok okoznak. A támogatás jelentős része cél szerinti juttatás, mintegy 70–80%-a az ösztöndíjas költségeire, valamint a szervezésre megy el, a fennmaradó összeget pedig valójában színvonalas programokra kellene költenünk. Arra, hogy az itt dolgozó nemzetközi vendéget minél többen megismerhessék. Minden innen átcsoportosított forint valójában csak újabb hiányokat okoz, s a problémát és a pénzügyi deficitet továbbra is a rendszerben tartja, mondhatni integrálja.

A működési problémák megoldása érdekében idén újabb tárgyalásokat kezdeményeztünk a minisztériummal egy azonnali rendkívüli támogatás érdekében. Előbb levelet írtunk, majd a kulturális államtitkárság kabinetfőnöke fogadott bennünket. Kérelmünket a Szépírók Társasága és a Fiatal Írók Szövetsége is támogatta. A tárgyalásokon azt az elvet is képviseltük, hogy a minisztériumnak hosszabb távú megoldása érdekében az írószervezetek támogatását általában is stabilizálni kell. A tárgyalások jelenleg is folynak, egyelőre konkrét eredmények nélkül zárultak, de bizakodóak és elkötelezettek vagyunk. Ezzel párhuzamosan folyamatosan újragondoljuk a rendszert, szigorításokat vezettünk be az adminisztráció és a kiadások terén is, amelyről folyamatosan értesítjük a szervezőket és a tagságot.

A hosszabb távú megoldás érdekében létrehoztunk végre egy ún. 'fundraising csoportot', hogy további forrásokat vonhassunk be. Jelenlegi tagjai Fenyvesi Orsolya, Kele Dóra Miksó Péter és Urbán Ákos; aki szeretne csatlakozni, annak adva van a lehetőség. A csoport feladata az 1%-os kampány fejlesztése, a támogatók felkutatása, crowdfunding lehetőségek

kidolgozása, valamint további pályázati lehetőségek felkutatása. Ennek a munkának később lesz csak látható az eredménye.

2015 végén látványos pénzosztást láthattunk a leköszönő Szépirodalom és Ismeretterjesztés Kollégium tagjaitól, amiért nagyon hálásak lehetünk, hiszen a JAK-tábor az utóbbi években egyszer sem kapott maximális támogatást. Igaz, ezzel azt is magunkra kellett vállalnunk, hogy a következő évben nem lesznek kisebb rendezvényeink. Az idén megítélt támogatásunkról jelenleg nem tudunk semmit. Az elnökségi pozíció maximális tudatában elismerem, talán túl későn kezdtünk hozzá ezekhez a feladatokhoz, a felelősséget továbbra is vállalom. Láttuk, hogy vannak problémák, de a diagnózis elhúzódott. A mindennapok során pedig elfogyott az erőnk a gyógyításra, véges volt a kapacitásunk.

Bizonyára az összefoglalóból látszik, a JAK továbbra is rendkívül színvonalas, már nemzetközi szinten is jegyzett tevékenységet folytat, de a szervezet fennmaradása a következőkben nem a pályázatokon múlik, hanem a tagokon. Mindenki aktív közösséget remél a JAK-tól, én is, ezt viszont nekünk kell közösen megteremtenünk. Leginkább azt kell mérlegelni, hogy mi mennyire vagyunk elkötelezettek a JAK felé, mennyi önkéntes munkát akarunk még befektetni annak érdekében, hogy a JAK 30 éves évfordulójára már egy nagy szakmai múlttal rendelkező, stabil, erős és független szervezet lehessen.

2016. május 26.

Gaborják Ádám sk.

elnök

* Utóirat:

A közgyűlés előtt érkezett a hír, ezért még belefoglalom. Az idén megítélt működési támogatásunk mintegy 760.000 Ft. Az összeget tehát tovább csökkentették. Egyelőre nem tudok objektív véleményt alkotni. A döntésnek beláthatatlan következményei lesznek, különösen a költségvetésünkre nézve. Úgy gondolom, a JAK jelenlegi formájában nem tud tovább működni. Az utolsó mondatot kénytelen vagyok módosítani: „Leginkább azt kell mérlegelni, hogy mennyi önkéntes munkát akarunk még befektetni annak érdekében, hogy továbbra is legyen JAK.”

2016. május 27.

Gaborják Ádám sk.

elnök

I. számú melléklet a József Attila Kör 2016. március 26-án kelt kérelméhez

- a) Az alábbi táblázatban a József Attila Kör Irodalmi Egyesület 2016. évi tervezett minimális működési kiadásait mutatjuk be.

	havi			évi
Személyi jellegű költségek	bruttó összeg	kifizetett nettó	összköltség adókkal	12 hónapra
Elnök	200 000 Ft	140 600 Ft	248 600 Ft	2 983 200 Ft
titkár (heti 40+ óra munka)	150 000 Ft	105 450 Ft	186 450 Ft	2 237 400 Ft
asszisztens (heti 20 óra munka)	107 000 Ft	75 220 Ft	133 000 Ft	1 596 000 Ft
kulturális közmunkás	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
összes személyi kiadás:			568 050 Ft	6 816 600 Ft

szolgáltatások, egyéb működtetési költségek

költség típusa	tartalma	kalkuláció alapja	havi összege	évi összege
irodabérlés	a Kossuth Klubban bérelt iroda havi díja	fix havi díj	40 000 Ft	480 000 Ft
informatikai eszközpark és biztonság	irodai számítógépek, munkaállomások, adattárolók, informatikai support, biztonsági mentés lehetősége	ebben az évben erre nem tudunk fordítani	0 Ft	0 Ft
bankköltségek	számlafenntartási, utalási és pénzforgalmi díjak, késedelmi kamatok	9 havi átlag alapján becsült havi átlagköltség	31 700 Ft	380 400 Ft
könyvelési díj	havi számviteli szolgáltatás	fix havi díj	36 110 Ft	433 320 Ft
számfejtési díj	minden egyes megbízás esetén darabra fizetendő számfejtési díj van (per hó per fő!)	11 havi átlag alapján becsült havi átlagköltség	36 000 Ft	432 000 Ft
kommunikáció	telefon-, mobiltelefon-, internetköltségek	11 havi átlag alapján becsült havi átlagköltség	24 550 Ft	294 600 Ft
postaköltség		10 havi összeg alapján becsült havi átlag	8 000 Ft	96 000 Ft

egyéb működtetési kiadások összesítetten	irodaszer, bizonylat, nyomtatvány, nyomtatás, fénymásolás, illetékek, eseti szállítási ktg.-ek	10 havi összeg alapján becsült havi átlag	13 500 Ft	162 000 Ft
Költség típusa	tartalma	kalkuláció alapja	havi összege	évi összege
pályázati díjak	fizetni kell azért, hogy beadhassunk egy pályázatot (függ a beadott pályázatok számától)	11 hó adata alapján becsült éves összeg	30 000 Ft	360 000 Ft
összes egyéb működési jellegű kiadás:			219 860 Ft	2 638 320Ft

b.) Az alábbi táblázatban a József Attila Kör 2015 évi legalapvetőbb működési jellegű kiadásairól készült kimutatás látható. A kimutatás alapja a 2015 évben pénzforgalmi szemléletben vezetett egységes számlanyilvántartás.

költségtípus	készpénz	átutalás	összesen
anyagköltség	-42 725 Ft	0 Ft	-42 725 Ft
bankköltségek	0 Ft	-368 120 Ft	-368 120 Ft
Bérlési díj (eszköz, egyéb)	0 Ft	-392 250 Ft	-392 250 Ft
bizonylat, nyomtatvány	-7 625 Ft	0 Ft	-7 625 Ft
illetékek, közjegyzői díjak	-8 000 Ft	0 Ft	-8 000 Ft
internet	0 Ft	-105 539 Ft	-105 539 Ft
irodabérlés	-36 000 Ft	-480 000 Ft	-516 000 Ft
irodaszer	-123 995 Ft	0 Ft	-123 995 Ft
könyvelési díj	0 Ft	-469 430 Ft	-469 430 Ft
nyomtatás, fénymásolás, szkennelés	-4 460 Ft	0 Ft	-4 460 Ft
pályázati díjak	0 Ft	-300 878 Ft	-300 878 Ft
postaköltség	-94 415 Ft	0 Ft	-94 415 Ft
számfejtési díj	0 Ft	-393 827 Ft	-393 827 Ft
szakkönyv, folyóirat	-4 000 Ft	-6 195 Ft	-10 195 Ft
taxi, utazás, szállítás	-15 880 Ft	0 Ft	-15 880 Ft
tanácsadás (szervezetfejlesztés)	0 Ft	-585 000 Ft	-585 000 Ft
telefonköltség	0 Ft	-196 451 Ft	-196 451 Ft
webfenntartás	0 Ft	-3 556 Ft	-3 556 Ft
Alapvető működési jellegű kiadások 2015-ben¹	-337 100 Ft	-3 301 246 Ft	-3 638 346 Ft

¹ A kimutatás nem tartalmazza a 2015 évi bérköltségeket, azaz a szervezet fenntartásához és működéséhez szükséges emberi erőforrás értékét.